

UČINKOVITO VEDENJE

Didaktična mapa za 2. triletje osnovne šole

Spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev
Uravnavanje neprimerne vedenja

© Avtorja: dr. Kristijan Musek Lešnik, dr. Petra Lešnik Musek, 2007

abc.viz

Izšlo v sodelovanju:
IPSOS dr. Kristijan Musek Lešnik s.p.
Inštitut za psihologijo osebnosti

Informacije, naročila:
IPSOS dr. Kristijan Musek Lešnik s.p.
Požarnice 26d
1351 Brezovica

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.922(075.2)(076)

MUSEK Lešnik, Kristijan

Učinkovito vedenje : didaktična mapa za 2. triletje osnovne šole
/ Kristijan Musek Lešnik, Petra Lešnik Musek. - Ljubljana : IPSOS,
2007

ISBN 978-961-6671-01-9

1. Lešnik Musek, Petra
232393984

Didaktična mapa "Učinkovito vedenje" je nastala v okviru programa **abc.viz**, ki je namenjen zagotavljanju kakovostnih gradiv, materialov, zamisli, delovnih listov, delavnic in drugih virov za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo. Didaktične mape **abc.viz** omogočajo široko uporabo, tudi razmnoževanje in kopiranje delovnih listov in drugih materialov.

Gradiva in materiali v mapi "Učinkovito vedenje" so objavljeni tudi na spletnem portalu **abc.viz**, ki omogoča neprestan dostop do vsebine vseh didaktičnih map in številnih drugih gradiv, ter njihovo uporabo in razmnoževanje. Za več informacij o portalu **abc.viz** naslovite vprašanja na e-poštni naslov publikacije@ipsos.si .

Učinkovito vedenje

Didaktična mapa za 2. triletje osnovne šole

Kaj je didaktična mapa "Učinkovito vedenje"

"Učinkovito vedenje" je didaktična mapa z gradivi in delovnimi listi, ki učiteljem in svetovalnim delavcem omogočajo pripravo, načrtovanje in izvedbo ur in delavnic za spodbujanje učinkovitih vzorcev vedenja pri učencih v drugem triletju osnovne šole.

Vsebina didaktične mape "Učinkovito vedenje"

- ≈ izbor različnih dejavnosti in delavnic za spodbujanje in utrjevanje pozitivnih vedenjskih vzorcev
- ≈ izbor različnih dejavnosti in delavnic za uravnavanje neprimerne, manj prilagojenega in motečega vedenja
- ≈ 50 delovnih listov

Namen didaktične mape "Učinkovito vedenje"

Spodbujanje učinkovitih navad, spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev in uravnavanje neprimerne vedenja.

Vzgojno-izobraževalna področja, na katera posega mapa "Učinkovito vedenje"

- ≈ vedenje
- ≈ navade
- ≈ pozitivni vedenjski vzorci
- ≈ uravnavanje vedenja
- ≈ samonadzor vedenja
- ≈ neprimerno vedenje

O programu *abc.viz*

Program *abc.viz* je namenjen zagotavljanju kakovostnih gradiv, materialov, zamisli, delovnih listov, delavnic in drugih virov za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo. Gradiva in materiali v mapi "Učinkovito vedenje" so objavljeni tudi na spletnem portalu *abc.viz* - portal omogoča učiteljem in drugim na šolah, ki so naročene nanj, dostop do vsebine vseh gradiv na portalu, razmnoževanje, tiskanje in druge možnosti.

O avtorjih

Dr. Kristijan Musek Lešnik je psiholog, avtor, prevajalec in urednik več kot 50 različnih knjig in publikacij na področju vzgoje in izobraževanja. Je tudi glavni urednik spletnega portala *abc.viz*.

Dr. Petra Lešnik Musek je strokovnjakinja za razvojno psihologijo. Po desetletnem delu na katedri za razvojno psihologijo Filozofske fakultete v Ljubljani dela kot psihologinja z otroki, mladostniki in starši na Kliničnem oddelku za otroško, mladostniško in razvojno nevrologijo na Pediatrični kliniki.

Vloga učitelja, svetovalnega delavca, voditelja dejavnosti iz mape “Učinkovito vedenje”

Usmerjanje otrok in učencev k razmišljanju o svojem vedenju.

Usmerjanje k razvijanju in utrjevanju učinkovitih vedenjskih vzorcev in navad.

Usmerjanje k iskanju učinkovitih nadomestil za neprimerno vedenje.

Spodbujanje in utrjevanje samonadzora vedenja pri učencih.

Različne možnosti uporabe didaktične mape “Učinkovito vedenje”

Didaktično mapo “Učinkovito vedenje” lahko uporabljate na več načinov:

Izbor primernih tem za starost in izkušnje otrok in učencev

Didaktična mapa zajema delovne liste in dejavnosti, primerne za učence v drugem triletju osnovne šole. Posamezne dejavnosti lahko uporabite tudi pri mlajših ali starejših učencih; pri izboru delovnih listov upoštevajte njihove izkušnje in starost.

Širok in delovnih listov omogoča, da izberete vsebine, ki so prilagojene izkušnjam in starosti vaših otrok oziroma učencev. Obenem omogoča, da najdete primerne dejavnosti in vsebine za vprašanja, ki so v določenem trenutku najbolj aktualna.

Individualno ali skupinsko delo:

individualno delo in razmišljanje

delo, razmišljanje in pogovor v manjših skupinah

delo, razmišljanje in pogovor v celem razredu

Primernost in uporabnost za različne priložnosti

Didaktična mapa “Učinkovito vedenje” omogoča uporabo v razredu v okviru različnih predmetov in vsebin, ali v okviru svetovalnega dela, ali v okviru posebnih dejavnosti in delavnic. Primerna je za načrtovanje krajših aktivnosti, za organiziranje posameznih vsebinskih sklopov, ali za projektno delo.

Odprtost, širina, avtonomija pri izboru in načrtovanju dejavnosti

Vsebina mape je odprta in pri načrtovanju dejavnosti dopušča široko avtonomijo in ustvarjalnost. Poleg osnovne uporabe delovnih listov odpira različne druge možnosti:

- ≈ razvoj novih, inovativnih dejavnosti na podlagi delovnih listov iz mape,
- ≈ nadgradnja posamezne dejavnosti in delovnega lista s pogovorom o tem, zakaj so stvari, o katerih se pogovarjate, pomembne za življenje,
- ≈ spodbujanje razmišljanja o povezanosti med našim vedenjem in odnosom, ki ga imajo drugi do nas,
- ≈ spodbujanje razmišljanja o pomenu razvijanja učinkovitih in sprejemljivih navad in vedenjskih vzorcev,
- ≈ spodbujanje razmišljanja o pomenu spreminjanja neustreznih, nekonstruktivnih, škodljivih in nesprejemljivih navad in vedenj,
- ≈ navezovanje dejavnosti in razmišljanja na aktualne teme, vprašanja, probleme pri otrocih ali v razredu in
- ≈ številne druge možnosti.

SEZNAM DELOVNIH LISTOV

(Ob vsakem delovnem listu je zapisan namen naloge in predlagana vloga učitelja, svetovalnega delavca, odraslega, pri usmerjanju dejavnosti.)

Oznaka M pomeni različico za dečke   Oznaka D pomeni različico za deklice

1. Ko stvari ne gredo po naše - M
2. Ko stvari ne gredo po naše - D
Namen: Učenci razmišljajo o frustracijah, ki nastopijo, kadar stvari ne potekajo tako kot bi si želeli, o naših odzivih v takšnih situacijah, in o tem, da se lahko včasih tudi stvari, ki ne gredo po naših željah, končajo bolje, kot smo pričakovali.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o frustracijah, konstruktivnih in nekonstruktivnih odzivih nanje, o njihovih posledicah, spodbujanje razprave ...
3. Skrbi zaradi sprememb - M
4. Skrbi zaradi sprememb - D
Namen: Učenci razmišljajo o tem, kako doživljajo spremembe in novosti okrog sebe, kako se odzivajo nanje.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o svojem odnosu do sprememb in novosti v življenju; spodbujanje razprave ...
5. Pesimizem
Namen: Učenci razmišljajo o tem, kako nekateri ljudje v vsaki situaciji pričakujejo najslabši možen izid; o tem, kaj takšna miselna naravnost pomeni za doživljanje in občutke.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o možnih vzrokih in posledicah negativnih pričakovanj, o tem, kako nadomestiti negativna pričakovanja s pozitivnimi; spodbujanje razprave ...
6. Kako se "odskrbimo"
Namen: Učenci razmišljajo o tem, kako se lahko znebimo vsaj nekaterih skrbi, še posebno tistih, ki so nekonstruktivne in nas ovirajo in omejujejo.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o skrbih in njihovem vplivu na naše doživljanje, občutke, ravnanje; spodbujanje razprave ...
7. Skrbi, ki so izginile - M
8. Skrbi, ki so izginile - D
Namen: Učenci razmišljajo o različnih skrbih, o tem, zakaj nastanejo in kakšne so njihove posledice, kako vplivajo na nas, kako so nekatere skrbi nepotrebne in nam le škodijo, ker nas zavirajo.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o različnih vrstah skrbi, o njihovih vzrokih in posledicah, spodbujanje razprave ...
9. Kartice za igro vlog
Namen: Spodbujanje razmišljanja o reševanju različnih problemov in problemskih situacij v medosebnih odnosih.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o reševanju različnih problemov in problemskih situacij v medosebnih odnosih.
10. Nenapisana pravila v družinah
Namen: Spodbujanje razmišljanja o družini, vlogah, pravilih in odnosih v njej.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o družini, vlogah, pravilih in odnosih v njej; spodbujanje razprave.

11. Kako si v družini izražamo čustva
Namen: Spodbujanje razmišljanja o družini, načinih izražanja čustev in odnosih v njej.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o družini, načinih izražanja čustev in odnosih v njej; spodbujanje razprave.
12. Če zaupamo napačnim ljudem
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu zaupanja in zaupljivih odnosov z drugimi, in o pomenu nezaupljivosti in drugih posledicah razočaranja nad izdanim zaupanjem.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu zaupanja, o nezaupljivosti in drugih posledicah razočaranja nad izdanim zaupanjem; spodbujanje razprave.
13. Pogovarjanje o problemih - M
14. Pogovarjanje o problemih - D
Namen: Razmišljanje o pomenu konstruktivnega reševanja problemov s pogovorom.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov s pogovorom; spodbujanje razprave.
15. Tožarjenje
Namen: Spodbujanje razmišljanja o tožarjenju.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o tožarjenju; spodbujanje razprave.
16. Bodimo opaženi - M
17. Bodimo opaženi - D
Namen: Spodbujanje razmišljanja o konstruktivnih in nekonstruktivnih načinih samoizražanja, vedenja.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o konstruktivnih in nekonstruktivnih načinih samoizražanja, vedenja; spodbujanje razprave.
18. Kako sem obnašal danes - M
19. Kako sem obnašala danes - D
Namen: Spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, spoštovanja pravil, učinkovitega nadzоровanja vedenja.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih vedenjskih vzorcev, spoštovanja pravil, učinkovitega nadzоровanja vedenja; spodbujanje razprave.
20. Kako sem obnašal ta teden - M
21. Kako sem obnašala ta teden - D
Namen: Spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, spoštovanja pravil, učinkovitega nadzоровanja vedenja.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih vedenjskih vzorcev, spoštovanja pravil, učinkovitega nadzоровanja vedenja; spodbujanje razprave.
22. Prepiral sem se - M
23. Prepirala sem se - D
Namen: Spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, reševanja medosebnih problemov, sporov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih vedenjskih vzorcev, konstruktivnega reševanja medosebnih problemov in sporov; spodbujanje razprave.
24. Kadar sem jezen - M
25. Kadar sem jezna - D
Namen: Spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, konstruktivnega reševanja frustracij, medosebnih problemov in sporov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih vedenjskih vzorcev, reševanja frustracij, problemov in sporov; spodbujanje in usmerjanje razprave.

26. Pravila
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu pravil za uravnavanje medosebnih odnosov, reda.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pravil za uravnavanje medosebnih odnosov in reda; spodbujanje razprave.
27. Pravila v razredu
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu pravil za uravnavanje medosebnih odnosov, reda.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pravil za uravnavanje medosebnih odnosov in reda; spodbujanje razprave.
28. 50 dobrih dejanj - M
29. 50 dobrih dejanj - D
Namen: Spodbujanje prosocialnega, želenega in pozitivnega vedenja in vedenjskih vzorcev.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu prosocialnega, želenega in pozitivnega vedenja in vedenjskih vzorcev; spodbujanje razprave.
30. Prepiranje - M
31. Prepiranje - D
Namen: Spodbujanje konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
32. Reševanje problemov - M
33. Reševanje problemov - D
Namen: Spodbujanje konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
34. Načini reševanja problemov
Namen: Spodbujanje konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
35. Kaj pomaga pri jezi - M
36. Kaj pomaga pri jezi - D
Namen: Spodbujanje konstruktivnega soočenja z jezo in agresijo, in konstruktivnega reševanja frustracij, problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje k razmišljanju o pomenu konstruktivnega soočenja z jezo in agresijo, konstruktivnega reševanja frustracij, problemov, konfliktov; spodbujanje razprave.
37. Kako začnemo pogovor
Namen: Spodbujanje razmišljanja o učinkovitih načinih navezovanja stikov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu učinkovitih načinov navezovanja stikov; spodbujanje razprave.
38. Sprejemanje in zavračanje
Namen: Spodbujanje razmišljanja o odzivih, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu razumevanja odzivov, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje; spodbujanje razprave.
39. Omalovaževanje
Namen: Spodbujanje razmišljanja o odzivih, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu razumevanja odzivov, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje; spodbujanje razprave.

40. Značke za sošolce
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu pozitivnih povratnih informacij za samopodobo in samovrednotenje.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih povratnih informacij za samopodobo in samovrednotenje; spodbujanje razprave.
41. Pravila za razredne sestanke
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu in spoštovanju pravil.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu in spoštovanju pravil; spodbujanje razprave.
42. Pozitivno gledanje na stvari
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu pozitivnega razmišljanja in optimizma.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnega razmišljanja in optimizma; spodbujanje razprave.
43. Je to tožarjenje?
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu učinkovitega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu učinkovitega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
44. Jezne besede - M
45. Jezne besede - D
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu obvladovanja jeze in agresije, o pomenu učinkovitega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu obvladovanja jeze in agresije, o pomenu učinkovitega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
46. Ali so to naredili nalašč?
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu razumevanja motivov in namenov drugih, kadar pride do nesoglasij.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu razumevanja motivov in namenov drugih, kadar pride do nesoglasij; spodbujanje razprave.
47. Govorica jeze - M
48. Govorica jeze - D
Namen: Spodbujanje konstruktivnega izražanja jeze in agresije, učinkovitega sočanja s konflikti in frustracijami.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega izražanja jeze in agresije, učinkovitega sočanja s konflikti in frustracijami; spodbujanje razprave.
49. Odnosi v razredu
Namen: Spodbujanje razmišljanja o odnosih in počutju v razredu.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o odnosih in počutju v razredu; spodbujanje razprave.
50. Razredni dogovor
Namen: Dogovor med razredom in učiteljem.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k spoštovanju dogovora; spodbujanje razprave.

Ko stvari ne gredo po naše **M**

Večina med nami se razjezi ali razburi, kadar stvari ne gredo tako, kot si želimo. Vendar se včasih tudi stvari, ki so šle drugače, kot smo želeli, lahko končajo dobro (ali pa še bolje).

Stvari, zaradi katerih sem se najprej razburil ali razjezil, potem pa so se dobro končale:

**VZOREC - STRAN JE OGLEDU
NAMENJENA ZGOLJ**

*Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene*

Ko stvari ne gredo po naše

Večina med nami se razjezi ali razburi, kadar stvari ne gredo tako, kot si želimo. Vendar se včasih tudi stvari, ki so šle drugače, kot smo želeli, lahko končajo dobro (ali pa še bolje).

Stvari, zaradi katerih sem se najprej razburila ali razjezila, potem pa so se dobro končale:

**VZOREC - STRAN JE OGLEDU
NAMENJENA ZGOLJ**
Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene

Skrbi zaradi sprememb

Včasih smo zaskrbljeni zaradi stvari, ki so nam nove ali drugačne, na primer če odhajamo v novo šolo, če se selimo v drug kraj, če pridemo v nov koržek ali v novo skupino, če imamo novo frizuro ...

Ko preizkusimo ali doživimo nekaj novega, se največkrat izkaže, da je vse v redu in so bile skrbi nepotrebne. Velikokrat pa se celo zgodi, da smo še bolj zadovoljni kot prej.

Dogodki, ko sem naredil ali preizkusi nekaj novega in drugačnega:

Katere od teh sprememb so se izkazale za dobre?

Katere od teh sprememb se niso izkazale za dobre?

**VZOREC - STRANJE OGLEDU
NAMENJENA ZGOLJ
Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene**

Skrbi zaradi sprememb

Včasih smo zaskrbljeni zaradi stvari, ki so nam nove ali drugačne, na primer če odhajamo v novo šolo, če se selimo v drug kraj, če pridemo v nov koržek ali v novo skupino, če imamo novo frizuro ...

Ko preizkusimo ali doživimo nekaj novega, se največkrat izkaže, da je vse v redu in so bile skrbi nepotrebne. Velikokrat pa se celo zgodi, da smo še bolj zadovoljni kot prej.

Dogodki, ko sem naredila ali preizkusila nekaj novega in drugačnega:

Katere od teh sprememb so se izkazale za dobre?

Katere od teh sprememb se niso izkazale za dobre?

**VZOREC - STRANJE OGLEDU
NAMENJENA ZGOLJ
Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene**

PESIMIZEM

Nekateri med nami si vedno predstavljajo, da se bodo zgodile najslabše in najhujše stvari. Če se nekdo razjezi zaradi nečesa, kar smo naredili, nas lahko skrbi, da nas ne bo več maral. Če dobimo eno slabo oceno, nas lahko skrbi, da bomo dobivali samo še slabe ocene. Če gremo na počitnice z letalom, nas lahko skrbi, da bo letalo strmoglavilo. Če vedno razmišljamo le o slabih možnostih in stvareh, smo ves čas napeti in zaskrbljeni. In to po nepotrebnem, ker je pri večini teh strahov možnost, da bi se uresničili, zelo majhna.

Stvar, ki me skrbi:

Kaj je najslabše, kar bi se lahko pri tem zgodilo?

Katere druge stvari se še lahko zgodijo pri tem, ki niso neprijetne in slabe?

**VZOREC - STRAN JE ZGOLJ OGLEDOU
NAMENJENA ZA
Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene**

KAKO SE ODSKRBIMO*

Včasih smo zaskrbljeni zaradi stvari, v zvezi s katerimi ne moremo narediti čisto nič. Ne moremo vplivati na to, ali se bodo zgodile, ali ne. Kadar smo zaskrbljeni, pomaga, če se pogovorimo o naših skrbih, ali jih zapišemo, in jih za nekaj časa spravimo iz naših misli. Ko jih zapišemo, lahko na primer raztrgamo list. Ali ga damo v posebno »mapo za skrbi«, kamor dajemo vse misli, ki se jih želimo znebiti. Potem lahko začnemo delati nekaj drugega in se ne ukvarjamo več s skrbmi.

Skrbi, ki se jih želim znebiti, ker res ne morem narediti nič v zvezi z njimi:

Kako se lahko znebim teh skrbi?

VZOREC - STRANJE ZGOLJ OGLEDU
NAMENJENA
Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati, spreminjati ali uporabljati za druge namene

Kartice za igro vlog

Izreži kartice. S prijateljem ali prijateljico izberita eno kartico in odigrajta dogodek pred razredom.

<p>Prijatelj si želi sposoditi tvojo najljubšo stvar. Želiš si reči ne, vendar moraš biti obziren.</p>	<p>Prijatelj ti ne vrne stvari, ki si jo je sposodil od tebe. Kako jo boš dobil nazaj?</p>
<p>Tvoj prijatelj je zmagal na tekmovanju in dobil nagrado, vendar veš, da je goljufal. Kaj narediš?</p>	<p>Sošolec, ki ga ne maraš, te je povabil na zabavo. Kaj boš rekel in kaj boš naredil?</p>
<p>Od prijatelja si si sposodil pomembno stvar in jo doma po nesreči razbil. Kaj boš rekel prijatelju?</p>	<p>Dobil si nagrado za nekaj, kar zna tvoj prijatelj enako dobro kot ti. Prijatelj ni dobil nobene nagrade. Kaj mu boš rekel?</p>

Nenapisana pravila v naših družinah

Različne družine imajo različna nenapisana pravila. V nekaterih družinah, na primer, starši od otrok pričakujejo in zahtevajo samo najboljše ocene. V drugih družinah od otrok pričakujejo odlične športne rezultate. V nekaterih družinah starši sploh ne pričakujejo, da bo njihovim otrokom uspelo kaj posebnega. V nekaterih družinah starši od otrok pričakujejo, da se bodo obnašali in imeli radi enake stvari kot oni.

Kakšna so nenapisana pravila v moji družini, kaj starši pričakujejo od mene?

V večini družin obstajajo nenapisana pravila, kako naj se člani družine pogovarjajo med sabo. V nekaterih družinah starši otroke zelo redko zares poslušajo. V drugih družinah starši otroke spodbujajo, da govorijo o svojih občutkih in težavah. V tretjih družinah se otroci naučijo, da je bolje, če nekatere skrivnosti zadržijo za sebe. V nekaterih družinah se otroci od staršev naučijo, da se je včasih bolje zlagati kot povedati resnico. V nekaterih družinah starši učijo otroke, da se ne smejo prepirati in da je treba, tudi kadar se s čem ne strinjamo, to povedati na miren način in spoštljivo do drugih.

Na kakšne načine se pogovarjamo v naši družini? Čigav glas je najbolj pomemben in kako pomembni so glasovi vseh družinskih članov?

Stvari, o kakršnih se ponavadi pogovarjamo v moji družini:

Stvari, o katerih se v naši družini neradi pogovarjamo:

